محمد اسحاق برکت
ورجینیا ـ امــریکا

۱۷ می ۲۰۰۹

بیائید پښتو بیامـوزیم

د تـېرو درسـونو آزمـوينه

(امتحان دروس گذشته)

چنانکه معمول است بعد از تدریس چند درس بایست آموزندگان امتحان گردند، تا معلم بتواند از یک طرف شاگردانش را ارزیابی نماید و از جانب دیگر روش و متود تدریس خود را.
بنابرین امروز سؤالهائي داریم که به آنها جواب ارائه گردد. اگر جوابها بصورت تحریری از طریق همین سایت ملی و مُوَقر "افغانستان آزاد ـ آزاد افغانستان" ارائه گردد، مایهٔ خشنودی و تشویق بیشتر این خادم خواهد گردید. در ضمن علاوه میکنم که موضوعات خیلی مهم و آموزنده نیز گنجانیده شده که خالی از مفاد نمیباشد.

له درنو او ګرانو زده کوونکواو د پښتو ژبې مینه والو څخه هیله ګیږي چې خپل ځوابونه دې د پورتني وبسایت په پته ولېږي!

۱ـ لومـړی چې ښځینه یا مؤنث شکل یې لومړۍ او دوهـم چې مؤنث شکل یې دوهمه لیکل کیږي، کوم ډول عددونه دي؟

برخی نو یسندگان "لومـړی" را بشکل "لـمړی" مینویسند، که درست نیست. هم چنین "لومړی" را (یَوُم) و مؤنث آنرا(یَوُمه) و(دوهم) را(دویم) و مؤنثش را(دویمه) مینویسند، که گوشها کمتر با آن آشناست و اما با دستور زبان مخالفت ندارد.
ما درصنوف مکتب خوانده و از رادیو می شنیدیم که:
ملالی لومړۍ پښتنه پېغله وه چې افغاني بیرغ په لاس او د انګریزانو و مخ ته یې ودانګله.
مگر کس نشنیده که: مـلالـی يَـوُمه پښتنه پیغله....
زموږ ګران افغانستان څخه کومه لومـړی (لومـړنۍ) ښځه وه چې کرملین ته یې لاړ وموندله؟
۱ ـ بنسـټيز عددونه کوم دي؟
۲ ـ دغه لاندېني شمېرې په تورو ولیکئ؟
۳۶۴۹۱ ـ ۱۳۷۵ ـ ۶۷۴ ـ ۸۵
۳ ـ ترتیبي عددونه څنګه جوړیږي، یو څو مثالونه راولئ؟

۴ ـ په پښتو کي څو ډوله (ی) ګاني کارول (استعمال) کيږي؟
۵ ـ دغه (ی ، ئ) ګاني په نومونوکي چېرته ليکل کيږي، يو څو مثالونه را ولئ؟
این یا ها در کجای اسم نوشته میشوند، یک چند مثال بیاورید؟
۶ ـ د دغو (ی ، ي) ګانو توپيرونه (فرق ها) کوم دی؟
۷ ـ په دغو نومونو کي کوم (ی) ګاني راغلي؟
پسرلی ، وری ، کلچي، پوهني نندارې ، ملي بانک ، پښتني تجارتي بانک ، نجلی ، ګرتی،
۸ ـ کږ واله يي چېرته استعمالوئ ؟
۹ ـ نارينه نومونه (اسما مذکر) څنګه پېژنئ او د هغو نښي کومي دي
نارينه بمعنای مردانه و مرد ها نیز استعمال میگردد، به این جملات توجه فرمائید:
او وروره ! نارينه څوک کور کي نشته ټول د باندې صحرا ته وتلي.
او برادر! مرد ها کس خانه نیست همه بیرون صحرا بر آمده اند. و یا:
کله چي په يوه دولت کي نارينه څوک نه وي قانون تر پښولاندې شي نو بيا د بېوزلو خلکو په ناموس او کوچنيانو دځواکمنوله خواتېرى کيږي.
وقتی در یک دولت کسی مرد نباشد، قانون پا مال میگردد و آنگاه برناموس واطفال مردم بی بضاعت از جانب قدرتمندان تعرض میشود.
۱۰ ـ د ښځينه نومونو نښي کومي دي ؟
۱۱ ـ سما عي مؤنث نومونه څنګه پېژنئ ، يو څو نومونه دلته راولئ؟
۱۲ ـ په لاندېنيو نومونو کي دنومونو ډولونه وښيات (وښيئ) ؟
مرغلره ، هيلی ، اناء زُبيده ، ګيډره ، تخته ، توری ، ترور ، بختوره ،
ګـرانو زده کوونکو او د پښتو ژبي مينه و الو خپل ځوابونه وليکئ او راواستوئ، او دغه قلم لانورهم وهڅوئ چي بياهم ستاسو په چوپـړ کي واوسي. په درناوي